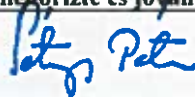

Állatorvostudományi Egyetem

Tisztítási, fertőtlenítési utasítás

Ez a dokumentum az Állatorvostudományi Egyetem tulajdona.
Az Egyetem rektorának írásos engedélye nélkül továbbadása másolása TILOS!

	Életbe lépésének dátuma	Ellenőrizte és jóváhagyta:
1. kiadás	2022. 10. 01.	

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

Tartalom

TAKARÍTÁSI, FERTŐTLENÍTÉSI UTASÍTÁS	3
Az utasítás hatályai	3
A tisztítás, fertőtlenítés általános szabályai	4
A takarítás fajtái	5
A takarítás műveletei.....	5
A tisztítószerekkel szembeni követelmények.....	6
A fertőtlenítőszerekkel szembeni követelmények:.....	6
A fertőtlenítés általános szabályai	7
I. Irodák, tanteremek, tárgyalók, öltözők, pihenő- és étkezőhelyiségek, lakószobák és a hozzá tartozó közlekedő utak.....	8
Takarítási terv I.	9
II. Fürdőszobák, mosdók, mellékhelyiségek	11
Takarítási terv II.	12
III. Klinikák.....	14
Takarítási terv III.....	16
IV. Kórtermek, állatházak.....	18
Takarítási terv IV. Kórtermek, állatházak.....	21
V. Istállók, ólak.....	24
Takarítási terv V. Istállók, ólak.....	28
VI. Laboratóriumok takarítása	31
Takarítási terv VII. Laboratóriumok	32
VIII. Állati melléktermékek kezelésére szolgáló helyiségek <i>kockázati zóna</i>	34
Takarítási terv VIII. Állati melléktermék kezelésére szolgáló helyiségek	36
IX. Külső területek, járdák, parkolók, karámok	39
X. Gépjárművek	40
KÜLÖNÖS INTÉZKEDÉSEK JÁRVÁNYHELYZET ESETÉN.....	42
A tisztítás és fertőtlenítés szigorított végrehajtásának sorrendje.....	42
Fertőtlenítési utasítás humán járványhelyzet esetére	44
MOSOGATÁSI UTASÍTÁS	48
A klinikai gyakorlatban használt műszerek, sebészeti eszközök mosogatása, sterilizálása	51
A laboratóriumi eszközök tisztítása	54
Az állatok etető és itató edényeinek mosogatása	56
Az állati eredetű melléktermékek kezelésére szánt eszközök és a szállítására használt tartályok, kézikocsi tisztítása, fertőtlenítése.....	57
Gépek, berendezések felületeinek tisztítása-fertőtlenítése.....	58
MOSÁSI UTASÍTÁS.....	60

TISZTÍTÁSI ÉS FERTŐTLENÍTÉSI UTASÍTÁS

TAKARÍTÁSI, FERTŐTLENÍTÉSI UTASÍTÁS

Az utasítás célja leírni a takarítással és fertőtlenítéssel kapcsolatos kötelezően elvégzendő tevékenységeket. A rendezett, tiszta környezet elengedhetetlen a dolgozók egészségvédelme, a nyugodt és biztonságos munkavégzés szempontjából. Ennek érdekében gondoskodni kell a rendszeres és alapos takarításról, fertőtlenítésről.

Az utasítás hatályai

Területi hatály

Az utasítás területi hatálya kiterjed az Állatorvostudományi Egyetem valamennyi telephelyére és minden szervezeti egységére.

Személyi hatály:

Az utasítás személyi hatálya az Egyetem bármely telephelyén tevékenységet végző személyekre terjed ki.

Időbeli hatály:

Az utasítás az aláírás napján lép életbe és visszavonásig érvényes.

Felelőségek:

Az utasítás bevezetéséért és működtetéséért felelős: felelős vezető, betartásáért minden dolgozó.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

A tisztítás, fertőtlenítés általános szabályai

A tisztítás célja, hogy szabad szemmel láthatóan tiszta legyen minden felület és lehetőleg még a nehezebben hozzáférhető helyeken se legyen szennyeződés. A tisztítást követő fertőtlenítés célja pedig az, hogy ne maradjon kórokozó olyan mennyiségben a felületeken, hogy az akár az ember, akár az állatok megbetegedését okozhassa.

A takarítást végző dolgozóknak megfelelő ismerettel kell rendelkezniük a tevékenység szakszerű végrehajtásának módjáról, a munkavédelmi és biztonsági rendszabályokról. Ennek érdekében gondoskodni kell az érintettek alap-, és rendszeres emlékeztető oktatásáról.

Kizárólag alkalmas és a közegészségügyi hatóság által engedélyezett tisztító, fertőtlenítő szereket (takarítószereket) szabad használni.

A takarításhoz csak ivóvíz minőségű vizet szabad felhasználni. A tisztítás hatékonyságát növeli a magasabb víz hőmérséklet és az alacsony keménységi fok.

A takarítás során kerülni kell a porképződést.

A takarításhoz használt eszközöket, vegyszereket erre a célra kialakított külön helyiségben/vagy szekrényben a tárolási feltételek betartásával kell tárolni. A takarításhoz használt vegyszereket eredeti csomagolásban, vagy feltűnően megjelölt, az azonosítást biztosító edényben kell tárolni. Az adagoláshoz használt eszközöket meg kell jelölni.

A takarítószereket elzárva kell tárolni, ügyelve a minőségmegőrzési idejükre. Lejárt minőségmegőrzési idejű szert használni tilos.

A felhasznált vegyszerek mennyiségét nyilván kell tartani. Tilos a fertőtlenítőszereket keverni.

Be kell tartani a töménységre, hőmérsékletre, behatási időre vonatkozó előírásokat.

A tisztító és fertőtlenítőszerekhez mellékelt munkavédelmi előírásokat szigorúan be kell tartani.

A tisztító és fertőtlenítőszerek aktuálisan érvényes biztonsági adatlapját a szerek tárolási helyén, jól hozzáférhetően kell tárolni.

Gondoskodni kell arról, hogy az alkalmazott takarító eszközök alkalmasak legyenek a feladat elvégzésére, és ne okozzanak keresztszennyeződést vagy fertőzést.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

A különböző tisztaságú helyiségek takarításához külön takarítóeszközöket kell használni, hogy megelőzzük a keresztszennyeződést. A felcserélhetőség elkerülése érdekében, ahol lehetséges, célszerűen színekódos jelölést kell alkalmazni.

A hatékonyság érdekében a gépeket, eszközöket a szükséges mértékben szét kell szerelni, hogy a rejtett részekhez is kellő mértékben hozzá lehessen férni, és ne maradjon keresztszennyeződésre alkalmas felület,

a takarítást végző személyek minden alkalommal tiszta védőruhában kell megkezdeni a munkát.

A takarítás fajtái

Műszak közbeni takarítás:

A műszak közbeni takarítás célja a munkavégzés megfelelő higiéniai állapotának fenntartása. A munka során keletkezett hulladékokat folyamatosan, vagy időszakosan el kell távolítani a megfelelően kialakított tárolókba. A hulladék eltávolítása után a dolgozónak a munka folytatása előtt fertőtlenítő kézmosást kell végezni.

Napi takarítás

A napi takarítás célja, hogy biztosítsa az előírásoknak megfelelő higiéniai állapotot. A napi takarítás során elvégezzük a berendezések, eszközök és a helyiségek padozatának takarítását. A berendezéseket bármilyen nedves tisztítási folyamat után meg kell szárítani.

Heti takarítás A heti takarítás során kell gondoskodni azon felületek takarításáról, melyek a napi takarítási programban nem szerepelnek (falak, nyílászárók stb.).

Ezek a felületek kevésbé szennyezettek, de kiindulópontjai lehetnek mikrobák okozta veszélyeknek, fizikai ártalmaknak.

Havi takarítás:

A havi takarítás magában kell foglalja a csövezetékek, armatúrák, nyílászárók, párkányok takarítását is.

Évenkénti takarítás

Az éves takarítást a helyiségek kipakolása mellett kell elvégezni minden felületre kiterjedően. Ezt a takarítási típust össze kell kötni a tisztasági meszeléssel és a szükséges nagyobb karbantartási munkák, valamint rovar-rágcsáló irtás elvégzésével is.

A takarítás műveletei

Előkészítés

Az előkészítés legfontosabb mozzanata a takarító-tisztító, mosogató eszközök, berendezések alkalmasságának ellenőrzése. A szükséges csere, karbantartás, szétszerelés elvégzése, a napi feladatok megbeszélése. Hígítást nem igénylő vegyszerek

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

alkalmazása esetén mércés edény alkalmazása, a pontos vegyszer kimérés fontos. Az előkészítés része még a gépek, berendezések szükséges mértékű szétszerelése. Hulladék és szemétygyűjtés A padozatra került hulladékot zárt, mosható-fertőtleníthető hulladéktárolókba kell összegyűjteni és szükség szerinti, de legalább napi gyakorisággal kell elszállítani. A gyűjtő edényeket napi gyakorisággal a használat után tisztítani és fertőtleníteni kell.

Mechanikai tisztítás, előmosás

A tisztítási műveleteket mindig a sarokból indulva felülről lefelé, kifelé kell végezni. A képződött szennyeződés eltávolítása kaparással, törléssel történik. A tevékenység végzése közben ügyelni kell arra, hogy a tisztítandó felület ne sérüljön meg.

Zsíroldószeres mosás, tisztítás

A műveletet ott kell elvégezni, ahol a felületeken, gépeken, eszközökön, berendezési tárgyakon zsíros szennyeződés keletkezett. Az alkatrészekről, gépekről, berendezési tárgyairól meleg, zsíroldószeres vízzel a szennyező anyagok fellazulnak. Ez a művelet a mechanikai tisztítás műveletekor használt eszközök segítségével végezhető.

Fertőtlenítés

Fertőtlenítésre csak az előzetesen megtisztított, optikailag tiszta felület alkalmas. A fertőtlenítőszerből készített oldatot az előírt koncentrációban egyenletesen kell a felületre juttatni és azt az előírt behatási ideig a felületen kell hagyni.

Öblítés

A fertőtlenítést követően a kezelt felületről a szermaradványokat el kell távolítani. Az öblítést bő, meleg folyóvízzel kell elvégezni. Gondoskodni kell arról, hogy a falakon, padozaton, a gépek felületein lehetőség szerint minimális tisztítószer és fertőtlenítőszer mennyiség maradjon vissza. Egyes fertőtlenítőszer alkalmazása esetén az öblítés elvégzése nem szükséges ez az információ a termék csomagoló anyagán fel van tüntetve.

A tisztítószerekkel szembeni követelmények

- a mosogatószereknek jó nedvesítő képességgel kell rendelkeznie,
- a szernek a felületről leoldódott szennyeződést oldatban kell tartania,
- a mosogatószer ne okozzon korróziót

A fertőtlenítőszerrel szembeni követelmények:

- széles mikrobaölő hatásspektrum,
- kis koncentrációban rövid idő alatt kifejtett elégséges hatás,
- könnyű kezelhetőség,
- stabil, vagy bomlástermékei nem veszélyesek,
- környezetbarát, és az alkalmazott koncentrációban az emberre veszélytelen.

A tisztító és fertőtlenítő szerek adagolását a megadott előírás szerint kell végezni.

A tisztításkor, takarításkor, illetve a szükség szerint elvégzett fertőtlenítéskor fel nem használt tisztító- és fertőtlenítőszereket elzárva kell tárolni!

A fertőtlenítés általános szabályai

Fertőtlenítés előtt el kell távolítani minden látható szerves szennyeződést. A durva szennyeződés jelenléte a legtöbb fertőtlenítőszer hatékonyságát csökkenti. Ha vízszugart használnak a szennyeződés eltávolítására, gondoskodni kell az aeroszolképződés és a potenciálisan fertőző ágensek terjedésének minimalizálásáról.

Minden felületet (falak, ajtók, etetőtálak stb) szappanos vagy mosószeres vízzel; történő súrolása elengedhetetlen a fertőtlenítési folyamatot gátló biofilmek és szennyeződések eltávolításához. Biofilm képződése azokon a területeken megy végbe, ahol a víz pang, és ahol a fertőtlenítőszer szennyezett felületekre kerülve nem fejt ki kellő hatást.

A fertőtlenítő szereket egyes tisztítószerrel inaktiválhatják, ezért nagyon fontos, hogy a fertőtlenítés előtt öblítéssel eltávolítsák a mosószer-maradványokat.

A fertőtlenítő oldatok felhígulásának megelőzése érdekében öblítés után hagyni kell a felületet szikkadni vagy megszáradni, amennyire csak lehetséges.

A fertőtlenítő oldatot a gyártó előírásai szerint elkészítve kell alkalmazni. A fertőtlenítőszerek néhány percig (ideális esetben legalább 15 percig, de a gyártó utasításai szerinti ideig minimálisan) érintkeznie kell a felületekkel.

A fertőtlenítőszert minden felületről le kell öblíteni.

A fertőtlenítőszerek használatakor mindig megfelelő védőöltözetet kell viselni. További egyéni védőfelszerelést (kesztyűt, maszkot, arcvédőt, védőszemüveget, vízhatlan ruházatot, csizmát) kell viselni a fertőtlenítési munkafolyamat során, ha nagy a fröccsenés veszélye.

A fertőtlenítés után vegye le a személyi védőfelszerelést és mosson kezet.

A nem rutinszerű fertőtlenítési feladatokhoz (pl. ködképzés) csak a szükséges egyéni védőfelszerelés viselésére és használatára kiképzett és jóváhagyott személyzet léphet be a fertőtlenítendő területekre.

Minden beteg állat után minden használt felszerelést és eszközt meg kell tisztítani és fertőtleníteni. A megtisztított eszközt szükség szerint sterilizálásra kell küldeni. A hallgatók a saját felszerelésüket (pl. olló, hőmérő, sztetoszkóp, toll-lámpa) rendszeresen tisztítsák és fertőtlenítsék.

I. Irodák, tantermek, tárgyalók, öltözők, pihenő- és étkező- helyiségek, lakószobák és a hozzá tartozó közlekedő utak

Ezek a területek a legkevésbé kockázatosak, általában elegendő, ha takarító személyzet a megszokott rutin szerint végzi a takarítást.

A takarító eszközöket és -szereket elkülönítve kell tárolni, de úgy, hogy adott esetben, ha eltörik, vagy kiömlik valami, akkor az ott dolgozók hozzáférjenek, és soron kívül elvégezhesék a takarítást.

Napi rutin

azonon a napokon kell elvégezni, amikor a helyiségben munka folyt vagy tartózkodtak, illetve szabadság vakáció után.

A hulladékgyűjtő edényeket, (papirkosár, szemetes) naponta üríteni kell.

Féléves rutin

a helyiség állapotától függően, de legritkábban hat hónaponként el kell végezni.

Éves rutin

alkalmával minden műveletet el kell végezni, ami a napi és féléves takarításnál elő van írva, de előzőleg a mozdítható bútorokat és berendezéseket el kell húzni a helyükről. A tisztasági festést és mázolás ritkábban, a szükségletnek megfelelően kell elvégezni.

Fertőtlenítés

Fertőtlenítésre csak járványhelyzet esetén van szükség. (lásd a „Fertőtlenítési utasítás humán járvány esetén” című fejezetben leírtakat)

Takarítási terv I.

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felelős
napi takarítás					
szobák padozata					
bútorok felülete ablakpárkány					
számítógép, egyéb berendezések					
szőnyegek					
folyosók, közlekedők padozata					
féléves rutin					
abaküvegek, tükörök					
ablakkeretek, ajtók					
falak, mennyezet					

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

szobák padozata					
falak mosható burkolata					
éves rutin					
nem mosható falak					

II. Fürdőszobák, mosdók, mellékhelyiségek

A fürdőszobák, mosdók mellékhelyiségek takarítására szolgáló eszközöket maradóan és lehetőleg az egész Egyetemen egyszínű jelzéssel meg kell jelölni. Azokat más helyen ill. más célra használni tilos!

Napi rutin

minden nap el kell végezni, amikor valaki is használta a helyiségeket. A hulladékgyűjtőket minden alkalommal üríteni kell.

Heti rutin

során kell gondoskodni azon felületek takarításáról, melyek a napi takarítási programban nem szerepelnek (falak, nyílászárók stb.). A heti takarítást csak akkor lehet elhagyni, ha a megelőző héten nem használták a helyiséget.

Éves rutin alkalmával minden műveletet el kell végezni, ami a napi és havi takarításnál elő van írva, de előzőleg a mozgítható bútorokat és berendezéseket el kell húzni a helyükről. A tisztasági festést minden évben el kell végezni, az ajtók, ablakok mázolását szükség szerint.

Fertőtlenítés

Általában elegendő, ha a takarításhoz fertőtlenítőhatású tisztítószeret használnak az előírt gyakorisággal. Humán járvány esetén a „Fertőtlenítési utasítás humán járvány esetén” című fejezetben leírtak az irányadók.

Takarítási terv II.

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felölős
napi takarítás					
padozat					
mosdó, WC kagyló					
vizes szerelvények					
egyéb berendezések					
tükrök					
heti takarítás					
falak mosható burkolata					
nagytakarítás					

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

abaküvegek,					
ablakkeretek, ajtók					
egyéb berendezések					
nem mosható falak, meny- nyezet					

III. Klinikák

Ez az fejezet az Egyetem klinikáinak várótermeire, vizsgáló- kezelő- előkészítő helyiségeire, műtőire, raktárhelyiségeire és közlekedő folyosóira vonatkozik.

Ezekben a helyeken nagyon sok állat és ember fordul meg naponta, ezért különös gondot kell fordítani a takarításra és fertőtlenítésre.

A kórházi tisztaság és a megfelelő személyi higiénia fenntartása a Klinikán dolgozó valamennyi alkalmazott és hallgató felelőssége.

Minden többszörös felhasználású területet (pl. vizsgálóhelyiséget), ahol állatokat vizsgálnak vagy kezelnek, a felelős személyzetnek és hallgatónak használatot követően minden nap ki kell takarítani, meg kell tisztítani és fertőtleníteni kell, függetlenül az ott kezelt állat fertőző státuszától.

Kezet kell mosni és alkohol alapú kézfertőtlenítővel fertőtleníteni minden egyes állat-beteg kezelése előtt és után, valamint amikor a munkatárs elhagyja a kórházi részleget. (ld. a kézmosási és fertőtlenítési protokollt a „**Biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások**”-ban).

Soron kívüli takarítás

Vannak munkafolyamatok, melyeket naponta többször, illetve soron kívül is el kell végezni. Ilyen a vizsgáló-, kezelő- és műtő asztalok tisztítása. Ezek lemosását és fertőtlenítését minden páciens után el kell végezni.

Ha klinika bármely helyiségében a padozat vagy bármely más felület vérrel, bélsárral, vizelettel vagy bármely más váladékkal szennyeződik, a munkát meg kell szakítani és kitakarítani. A következő páciens már a tiszta helyiségben szabad csak fogadni.

Napi rutin

A napi takarítást minden munkanap után el kell végezni.

A kezelő- vizsgáló helyiségek, és a műtő padozatát délben és a nap végén (szükség szerint gyakrabban) fel kell mosni fertőtlenítő hatású tisztítószerrel.

A közösségi helyiségek, váró, folyosó padlóját fel kell mosni.

A kezelő /vizsgáló helyiségek és a kórházi terület mosogatóit és lefolyóit naponta tisztítani és fertőtleníteni kell.

A hulladék gyűjtőket minden nap, szükség szerint akár többször is ki kell üríteni.

Heti rutin

során kell gondoskodni azon felületek fertőtlenítő hatású tisztítószerrel történő lemosásáról, melyek a napi takarítási programban nem szerepelnek (falak, nyílászárók stb.).

A berendezéseket, bútorokat, berendezéseket portalanítani kell.

A heti takarítást csak akkor lehet elhagyni, ha a megelőző héten nem használták a helyiséget.

Féléves rutin

során a napi és heti takarítás minden műveletét el kell végezni, de azt megelőzően minden mozdítható bútort és berendezést el kell húzni a helyéről.

Éves rutin

Allatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

A Kisállatklinika valamennyi helyiségét alaposan meg kell tisztítani, sűrolni és fertőtleníteni kell fentről lefelé, beleértve az összes berendezést és eszközt is. Az éves takarítás alkalmával a nem mosható falfelületek és a mennyezet tisztasági festését is el kell végezni.

Fertőtlenítés

A fertőtlenítés általános szabályait betartva a vizsgáló-, kezelő és műtőasztalokat minden páciens után fertőtleníteni kell.

A magas kockázatot jelentő betegek kezelése után különös gonddal kell eljárni. A fertőtlenítő szereket és módszereket kockázati besorolását figyelembe véve kell megválasztani. (Lásd a „biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások”-ban leírtakat.)

Magas kockázatú területeken óvatosan kell dolgozni, elkerülve más területek berendezésének, eszközeinek beszennyezését.

Járványhelyzet esetén a Biológiai Biztonsági Tanácsadó Testület utasításait kell követni.

Takarítási terv III.

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felelős
szon kívüli takarítás					
vizsgáló- kezelő- műtő asztal					
padozat					
egyéb felületek					
napi rutin					
padozat					
kézmosók, mosogató medencék, vízszerezvények					
kézmosók, mosogató medencék, vízszerezvények					
bútorok, berendezések					

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

heti rutin					
falak mosható burkolata					
gyógyszeres szekrény üve- gei tükörök					
bútorok, berendezések					
féléves rutin					
ablaküvegek,					
ablakkeretek, ajtók					
nem mosható falak, meny- nyezet					
éves rutin					
nem mosható falfelületek					

IV. Kórtermek, állatházak

Az Egyetem több szervezeti egységében hosszabb-rövidebb ideig állatokat is tartanak.

1. Klinikák (belgyógyászat, sebészet, szülészet, egzotikus állatok) kórtermei. Ezeken a helyeken a tisztaság nem csak betegségmegelőzési és járványvédelmi szempontból fontos, hanem a kedvencüket látogató gazdik miatt is. Az állatok rövid időre sem tartózkodhatnak szennyezett ketrecben, az ürüléket azonnal el kell távolítani.
2. Elkülönítő kórterem a fertőző betegek részére
3. Kísérleti állatok állatházai

A tisztító- és fertőtlenítő szerekkel szemben támasztott különleges követelmények

Azokon a helyeken, ahol a tisztítandó felületekkel állatok is érintkeznek, nem csak az az elvárás a takarító, fertőtlenítő szerekkel szemben, hogy hatékonyak legyenek, hanem hogy az állatok egészségét ne veszélyeztessék. Ezért csak állategészségügyi célra engedélyezett fertőtlenítőszeret választunk, mert csak ezeknek a hatását ellenőrizzük az állattartás körülményei szerint. A modern, több komponensből álló fertőtlenítőszer kevesebb veszélyes összetevővel nagyobb hatékonyságot érnek el, mint a fertőtlenítőszer alapanyagok önmagukban.

Mind a tisztítószer, mind a fertőtlenítőszer veszélyesek lehetnek a környezetre, állatokra, és az azokat alkalmazó emberre is.

Minden esetben a használati utasítás szerint járunk el.

A törzskönyvi engedélyben szereplő legmagasabb koncentrációban használjuk a szert, hogy a kórokozónak (pl. baktérium vagy vírus) ne csak egy részét pusztítsuk el.

A fertőtlenítőszernek a laboratóriumi hatékonyságon kívül egyéb, a gyakorlat szempontjából fontos tulajdonságait is nézni kell: pl. korrozivitás (bomlás rozsdá jelenlétében), a szennyeződésekre való érzékenység.

Beteg állatok elhelyezése

Különös gondot kell fordítani arra, hogy a fertőző betegségben szenvedő állatok ne fertőzhessék meg a kórházban ápolott többi állatot. Ezeket, különösen a légúti betegségben szenvedőket, a lehető legjobban el kell különíteni a többi állattól, ideális esetben karanténban elhelyezni. A fertőző beteg állatok ellátására, külön eszközöket kell biztosítani, amelyeket meg kell jelölni máshol, ill. más célra felhasználni nem szabad. A fertőzött állatokat ketrecek, bokszaik előtt kézfertőtlenítőt kell elhelyezni. A ketrecekben elhelyezett kisállatok gondozóinak a kézfertőtlenítés kötelező.

A magas kockázatot jelentő betegségben szenvedő állatokat elkülönítőben kell elhelyezni.

i

Soron kívüli takarítás

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

Vannak munkafolyamatok, melyeket naponta többször, illetve soron kívül is el kell végezni. Ilyen a kezelőasztalok tisztítása. Ezek lemosását és fertőtlenítését minden kezelés után el kell végezni.

A kisállatok körtermében folyamatosan figyelni kell, és ha valamelyik állat bélsarat vagy vizeletet ürít azt azonnal el kell távolítani. Ez minden dolgozónak, hallgatónak kötelessége és köteles azonnal megtenni, amint észrevette.

Ha a padozat vagy bármely más felület vérrel, bélsárral, vizelettel vagy bármely más váladékkal szennyeződik, a munkát meg kell szakítani és fertőtlenítő hatású takarítószerezrel kitakarítani.

Az elpusztult állatokat haladéktalanul el kell távolítani a ketrecből és helyüket a szigorú takarítási és fertőtlenítési szabályok betartásával meg kell tisztítani. A kennel kiürítése után a „tisztítás szükséges” táblát kell kihelyezni. Ezt a kennelt a felelős személyzetnek minél hamarabb ki kell kintisztítani és fertőtleníteni. Új beteget csak kifogástalanul tiszta kennelben szabad elhelyezni.

Az elpusztult vagy véglegesen elaltatott állat tetemét a „Hulladékkezelési utasítás”-ban leírtak szerint kell kezelni.

Napi rutin

A felelős személyzet naponta legalább kétszer, és szükség esetén gyakrabban is megtisztítja és fertőtleníti az összes használatban levő kennelt, lehetőleg az állatok sétáltatása vagy diagnosztikai / terápiás eljárások alatt, illetve a tulajdonos látogatása során. A körtermek, állatházak padozatát a nap végén (szükség szerint gyakrabban) fel kell mosni fertőtlenítő hatású tisztítószerrel.

A közösségi helyiségek, váró, folyosó padlóját naponta fel kell mosni.

A mosogatókat és lefolyóit naponta tisztítani és fertőtleníteni kell.

A hulladék gyűjtőket minden nap, szükség szerint akár többször is ki kell üríteni.

Heti rutin

Gondoskodni kell azon felületek takarításáról, melyek a napi takarítási programban nem szerepelnek (falak, nyílászárók stb.). A könnyen elmozdítható berendezési tárgyakat eszközöket el kell húzni, és a helyüket is feltakarítani.

Féléves rutin

során a heti takarítás minden műveletét el kell végezni, de azt megelőzően minden mozdítható bútort és berendezést el kell húzni a helyéről.

Az izolációs helyiség lefolyóit mosószerrel át kell dörzsölni, le kell öblíteni, majd híg fehérítővel (HYPO) fel kell tölteni. Ne töltsön a lefolyóba fertőtlenítőszerrel anélkül, hogy előtte megtisztította volna.

A tisztítás és fertőtlenítés hatékonyságát kockázatbecslés alapján mikrobiológiai célú mintavételekkel vissza kell ellenőrizni.

Éves rutin

alkalmával a nem mosható falfelületek és a mennyezet tisztasági festését is el kell végezni.

Fertőtlenítés.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

Minden felület lemosásához fertőtlenítő hatású tisztítószeret kell használni.

A kenneleket/ketreceket minden alkalommal, mielőtt új állatot helyeznek el benne, fertőtleníteni kell.

Különösen nagy jelentősége van ennek magas kockázatot jelentő betegségben szenvedő állatok után. Amikor a fertőzött állatok ketrece, kiürül, azt a szigorított tisztítás és fertőtlenítés szabályai szerint kell kitakarítani. (Lásd a Biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások"-ban leírtakat

Fertőtlenítő szőnyeget kell elhelyezni az elkülönítő és a fertőző osztály bejáratánál.

A szőnyeget fertőtlenítő-oldattal újra kell tölteni minden nap, vagy ha kiszáradtak; Mindenkinek használnia kell a fertőtlenítőszőnyeget (mindkét lábbal), amikor be- vagy kilép a helyiségből.

A fertőtlenítő szereket és módszereket kockázati besorolását figyelembe véve kell megválasztani. (Lásd a „biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások”-ban leírtakat.)

Takarítási terv IV. Kórtermek, állatházak

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felelős
soron kívüli takarítás					
kezelőasztal					
padozat					
egyéb felületek					
kórtermi ketrecek					
napi rutin					
padozat					
padozat					
kézmosók, mosogató medencék, vizes szerelvények					

Allatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

kézmosók, mosogató me- dencék, vizes szerelvények					
bútorok, berendezések					
heti rutin					
falak mosható burkolata					
gyógyszeres szekrény üve- gei tükörök					
bútorok, berendezések					
féléves rutin					
ablaküvegek,					
ablakkeretek, ajtók					
nem mosható falak, meny- nyezet					

V. Istállók, ólak

Beteg állatok elhelyezése

Különös gondot kell fordítani arra, hogy a fertőző betegségben szenvedő állatok ne fertőzhessék meg a kórházban ápolat többi állatot. Ezeket, különösen a légúti betegségben szenvedőket, a lehető legjobban el kell különíteni a többi állattól, ideális esetben karanténban elhelyezni. A fertőző beteg állatok ellátására, külön eszközöket kell biztosítani, amelyeket meg kell jelölni máshol, ill. más célra felhasználni nem szabad. A fertőzött nagyállatok bokszai és ólai előtt lábfertőtlenítőt kell elhelyezni. Az állatokat ellátó gondozók a belépés és kilépés előtt kötelesek a kezüket és lábukat fertőtleníteni.

A magas kockázatot jelentő betegségben szenvedő állatokat elkülönítőben, karanténban kell elhelyezni

A takarítás, fertőtlenítés módja

A bevezetőben leírt általános szabályokon kívül az alábbiakat is figyelembe kell venni: Az állattartás körülményei között nem minden esetben kell a fertőtlenítőszer a fertőtlenítés után a felületekről lemosni. Ezért a nagyobb hatékonyság elérése érdekében a fertőtlenítőszer hatásideje lehet hosszú (pl. aldehid- és/vagy quaterner ammóniumsó-típusú szerek), szemben a gyorsan ható, de hamar lebomló szerekkel. Az is jellemző az állattartási körülményekre, hogy még alapos tisztogatás után is maradhatnak szerves és szervetlen szennyeződések a felületeken, sokszor már szabad szemmel nem is látható, „biofilm-réteg” formájában. A gyorsan ható fertőtlenítőszer általában érzékenyek a szerves és szervetlen szennyeződésekre, és ezek jelenlétében még hamarabb elbomlanak.

Az úgynevezett gyors hatású szereket (klór, peroxidok, alkoholok) ezért csak ott érdemes használni, ahol a fertőtlenítőszer nem maradhat tartósan (legalább 30 percig) a felületeken, de ezeknél nagy a veszély, hogy még mielőtt a kellő számú patogén mikroorganizmust el tudnák pusztítani, elbomlanak vagy elillannak.

A fentiekből az is következik, hogy érdemes a fertőtlenítés alatt és után, a behatási idő leteltéig az épület ablakait és ajtóit bezárni, a ventilációt leállítani, hogy a fertőtlenítőszer a felületeken minél hosszabb ideig nedves és hatékony maradjon.

Előfordul, hogy a fertőtlenítőszer tesztelésénél kialakított átlagos állattartási körülményektől a gyakorlatban sokkal rosszabb a helyzet (pl. alacsony hőmérséklet, nehezen megtisztítható porózus felületek, járványhelyzet stb.). Ilyenkor megduplázható a törzskönyvben szereplő legmagasabb koncentráció, azonban eredményesebb a hígított fertőtlenítőoldat kijuttatott mennyiségének megnövelése.

Tovább javítható a fertőtlenítés hatékonysága a fertőtlenítés gyakoriságának növelésével. A szokásos tisztítást követő fertőtlenítés mellett, a felületek tisztítást megelőző fertőtlenítésének a következő előnyei vannak:

- a felületeken a szennyeződésekbe ágyazott kórokozók egy része már a fertőtlenítőszerbe áztatás során elpusztul, így a tisztítás során nem kerül olyan helyekre is, ahol korábban nem volt;
- Minél porózusabb egy felület, annál nehezebb azt kiszárítani a mosás után és

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

a fertőtlenítés előtt. Emiatt a mosás után felvitt fertőtlenítő oldat vagy be sem jut a vízzel megtelt pórusokba, vagy erősen felhígul, hatástalanítva azt. Jobb tehát, ha a pórusokat, réseket, repedéseket még a vizes mosás előtt fertőtlenítő oldattal töltjük fel.

A tisztítást megelőző fertőtlenítés mellett a fő fertőtlenítést követő, az állatok visszatelepítését megelőző ún. végfertőtlenítésnek is jelentős, hatékonyságot javító hatása van.

Nem megfelelő védőfelszerelés mellett a tisztítás és fertőtlenítés hatékonysága is csökken, mivel a végrehajtó ilyenkor – érthető módon – a szükségesnél gyorsabban szeretné elvégezni a munkát.

Minden telepen belüli hullaszállítás után a hullával és váladékaival érintkezésbe lépett összes felületet először fertőtlenítsük. Kb. 30-60 perc hatásidő után következhet a meleg vizes (60°C az ideális hőmérséklet ehhez) mosás, majd a száradás után klóros fertőtlenítő tisztítószerrel egyben szagtalaníthatjuk is a felületeket.

Nedves, különösen vízzel telítődött földes talaj szennyezettsége végső soron égetett mész kiszórásával is kezelhető, felitatható. Ez erősen nedvszívó hatású por, amely vízzel érintkezve hő-fejlődés mellett ún. oltott mésszé, később a levegő CO₂ hatására mészkővé alakul. Műtrágyaszóró géppel olyan mennyiségben lehet kiszórni, hogy a felületet a fehér por teljesen befedje (1-3 kg/m²). A burkolt utakról 30-60 perc után lemosható.

Balesetveszélyes megoldás, csak megfelelő védőruhában, védőszemüvegben végezhető.

Állattartó épületek padozata, trágyacsatornája, lagúnái (hígtrágyás rendszer), állatok felhajtására szolgáló utak, állatfelhajtó állványok padozata, állatszállító járművek platója, gondozók keze, ruhája, lábbelije rendszeresen szennyeződik az állatok bélsarával. Ez a felületekre erősen képes rátapadni, amelyet célszerű először több órás áztatással fellazítani. Mivel nemcsak vízben oldódó összetevői vannak, a megfelelő tenzideket tartalmazó tisztító- és fertőtlenítőszerrel ennél a feladatnál előnyben vannak. Ahogy az általános elveknél is említettük, fertőzésveszély esetén nem tisztítószerrel, hanem már fertőtlenítőszerrel kell a beáztatást végezni, majd a felületet erős mechanikus hatás, pl. magasnyomású mosó segítségével megtisztítani. Ezután következik a leggyakrabban lúgos, tenzidekkel célszerűen ellátott tisztítószer, amely feloldja a szemmel nem látható film-szerű szennyeződéseket is. Újabb öblítés és száradás után pedig spray-, hab-, és/vagy köd-fertőtlenítés következik, ahol szintén előny, ha a fertőtlenítőszer is képes behatolni a még esetleg nyomokban fellelhető szennyező filmrétegekbe, hogy az ott megbúvó kórokozókat is elérje és elpusztítsa.

A ventilációval bejutó levegő magával sodorhatja az itt lerakódott szennyezőanyagokat és kórokozókat, és gyorsan befertőzheti a nemrég kitisztított és fertőtlenített ólat. A tisztítási- és fertőtlenítési technológia vázlatosan a következő:

- alacsony nyomású mosás tiszta vízzel,
- a külső és belső felületek beszórása a megfelelő tisztító- és fertőtlenítőszerrel

Allatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

keverékkel,

- ugyanezen keverékkel való keringetés 7-8 órán keresztül,
- alacsony nyomású öblítés és keringetés tiszta vízzel.

Az állatok itatórendszere általában kevésbé zárt, mint a humán vízellátó rendszer, hiszen gyakran adagolunk bele vitaminokat, probiotikumokat, gyógyszereket, itatható vakcinákat stb. A beadagolással a levegőből por, azzal pedig baktériumok, vírusok is bejuthatnak az itatócsövek belsejébe. Amikor meleg van és a vízáramlás is lassú (pl. éjszaka) a mikrobák sajátos biofilm réteget hoznak létre az itatócsövek belső falán, amelybe beágyazódnak, és még szaporodni is tudnak. Amikor ez a filmréteg elér egy bizonyos vastagságot, a leszakadó részek belejutva az állatok itatóvizébe, betegségeket okozhatnak.

A biofilmek leoldását legjobban olyan hidrogén-peroxid alapú fertőtlenítőszer készítménnyel lehet elérni, amely a gyors lebomlás ellen védett. A kellően stabilizált termék korrozivitása is elenyésző. Ha nincs állat az ólban, 2%-os koncentrációval is fel lehet tölteni az itatórendszert, majd egy napi állás után kiöblíthetővé válik a letapadt belső szennyeződés. Feltöltéskor és kiöblítéskor is meg kell nyomni az összes itatószelepet, hogy odáig is eljuthasson, illetve onnan is kiürülhessen a hatóanyag. A hatásidő alatt pedig gondoskodni kell a képződő oxigén gáz eltávozásáról, különben szétnyomhatja a vezetékeket.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

Soron kívüli takarítás

Vannak munkafolyamatok, melyeket naponta többször, illetve soron kívül is el kell végezni.

Ha a padozat vagy bármely más felület vérrel, bármely más váladékkal, vagy olyan anyaggal szennyeződik, amely fertőzés forrása lehet, azonnal meg kell tisztítani és fertőtleníteni.

Az elpusztult állatokat haladéktalanul el kell távolítani és a helyüket a szigorú takarítási és fertőtlenítési szabályok betartásával meg kell tisztítani. Az elpusztult állat tetemét a „Hulladékkezelési Utasítás-ban” leírtak szerint kell kezelni.

Napi rutin

minden munkanapon el kell végezni. A hulladék gyűjtőket minden nap, szükség szerint akár többször is ki kell üríteni.

Heti rutin

alkalmával a könnyen elmozdítható berendezési tárgyakat eszközöket el kell húzni, és a helyüket is feltakarítani.

Féléves rutin

során a heti takarítás minden műveletét el kell végezni, de azt megelőzően minden mozdítható bútort és berendezést el kell húzni a helyéről.

Éves rutin

Az éves takarítás alkalmával a nem mosható falfelületek és a mennyezet tisztasági festését is el kell végezni.

Fertőtlenítés

Állatot csak kitakarított, fertőtlenített boksiban, ólban szabad elhelyezni.

Fertőző betegségben szenvedő állatok istállóiban, bokszai előtt lábfertőtlenítő medencét vagy szőnyeget kell elhelyezni, melyeket naponta fel kell tölteni fertőtlenítő folyadékkal.

Amikor a fertőzött állatok bokszai vagy óljai kiürül, azt a szigorított tisztítás és fertőtlenítés szabályai szerint kell kitakarítani. (Lásd a Biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások-ban leírtakat)

A fertőtlenítő szereket és módszereket kockázati besorolását figyelembe véve kell megválasztani. (Lásd a „biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások”-ban leírtakat.)

Takarítási terv V. Istállók, ólak

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felelős
soron kívüli takarítás					
kezelőasztal					
padozat					
egyéb felületek					
kórtermi ketrecek					
napl rutin					
bokszok, közlekedő utak padozata					
etetővályúk,					
kézmosók, öntalók, vizes szerelvények					

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

kézműszerek, öntetők, vizes szerelvények					
berendezési tárgyak					
heti rutin					
boszorka padozata					
falak mosható burkolata					
bútorok, berendezések					
féléves rutin					
ablaküvegek,					
ablakok, ajtók					
éves rutin					

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

nem mosható falak, mennyezet					
------------------------------	--	--	--	--	--

VI. Laboratóriumok takarítása

Ez az utasítás az Egyetem alábbi telephelyen működő laboratóriumokra vonatkozik.
1078 Budapest, István u.2 Központi laboratórium
1143 Budapest, Hungária krt. 23-25 Járványtani Tanszék

Soron kívüli takarítás

Vannak munkafolyamatok, melyeket naponta többször, illetve soron kívül is el kell végezni. Ilyen pl. munkaasztalok tisztítása. Ezek lemosását és fertőtlenítését minden munkafolyamat után el kell végezni.

Ha a padozat vagy bármely más felület vegyszerekkel vagy a vizsgálati anyaggal (vérrel, vizelettel széklettel vagy egyéb váladékokkal) szennyeződik, a munkát meg kell szakítani és a szennyeződésnek megfelelően takarítani, közömbösíteni vagy fertőtleníteni a felületet. A következő munkát már a tiszta helyiségben szabad csak elkezdeni.

Napi rutin

minden munkanapon el kell végezni. A hulladék gyűjtőket minden nap, szükség szerint akár többször is ki kell üríteni.

Heti rutin

alkalmával a könnyen elmozdítható berendezési tárgyakat eszközöket el kell húzni, és a helyüket is feltakarítani.

A heti takarítást csak akkor lehet elhagyni, ha az előző héten nem használták a helyiséget.

Féléves rutin

során a heti takarítás minden műveletét el kell végezni, de azt megelőzően minden mozdítható bútort és berendezést el kell húzni a helyéről.

Éves rutin

alkalmával a nem mosható falfelületek és a mennyezet tisztasági festését is el kell végezni.

Fertőtlenítés

A felületek lemosását fertőtlenítő hatású tisztítószerrel kell végezni.

Azokon a munkahelyeken ahol fertőzésveszélyes anyagokkal dolgoznak, a munkaasztalokat naponta többször is fertőtleníteni kell.

Magas kockázatot jelentő beteg vizsgálati anyagának vizsgálata után szigorított fertőtlenítést kell végezni a „Biológiai biztonsági Szabványos Működési Eljárások”-ban leírtak szerint.

Takarítási terv VII. Laboratóriumok

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felletős
soron kívüli takarítás					
munkaasztal					
padozat					
egyéb felületek					
napi rutin					
padozat					
padozat					
kézmosók, mosogató medencék, vízesszerelvények					
kézmosók, mosogató medencék, vízesszerelvények					

Állatorvostudományi Egyetem
Takarítási és fertőtlenítési utasítás

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	I. kiadás
------------------------------------	--	------------------

bútorok, berendezések					
heti rutins					
falak mosható burkolata					
szekrény üvegei tükörök					
bútorok, berendezések					
féléves rutin					
ablaküvegek,					
ablakkeretek, ajtók					
éves rutin					
nem mosható falak, mennyezet					

VIII. Állati melléktermékek kezelésére szolgáló helyiségek *kockázati zóna*

Az állati eredetű melléktermékek tárolására, kezelésére szolgáló helyiségek (előkészítő, boncterem, hűtőkamrák, plenáris előadó és a közlekedési utak) és egyéb hűtőberendezések takarítása, fertőtlenítése különös jelentőséggel bír a dolgozók és a hallgatók egészsége és a környezet védelme szempontjából is.

Soron kívüli takarítás

Ha a padozat vagy a boncasztalon kívül bármely más felület vérrel, bélsárral, vizelettel vagy bármely más váladékkal szennyeződik, a lehető legrövidebb időn belül el kell végezni. A boncasztalt a munka befejezése után le kell takarítani, hogy ne száradjon rá a szennyeződés.

Napi rutin

A kockázati zónában a helyiségek padlóját használatot követően minden nap végén vízszugárral le kell öblíteni, és tisztító-fertőtlenítő szerrel fel kell mosni.

A boncasztalokat a gyakorlati munka után alaposan le kell mosni zsíroldó mosószerrel és fertőtleníteni kell.

A tanteremben bemutatott minták és a bemutatáshoz használt, a mintával érintkező berendezések, eszközök, felszerelések, és felületek esetében a gyakorlatra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni (tisztítás, fertőtlenítés, ártalmatlanítás stb.).

A hulladék gyűjtőket minden nap, szükség szerint akár többször is ki kell üríteni.

Heti rutin

alkalmával a könnyen elmozdítható berendezési tárgyakat eszközöket el kell húzni, és a helyüket is feltakarítani.

A heti takarítást csak akkor lehet elhagyni, ha az előző héten nem használták a helyiséget. A hűtőkamrák padozatát hetente fel kell mosni.

Féléves rutin során a heti takarítás minden műveletét el kell végezni, de azt megelőzően minden mozdítható bútort és berendezést el kell húzni a helyéről.

A hűtőkamrák falburkolatát és a mélyhűtőládák belső felületét amikor felengedik, de legritkábban 6 hónaponként, ki kell takarítani és fertőtleníteni kell.

Éves rutin

alkalmával a nem mosható falfelületek és a mennyezet tisztasági festését is el kell végezni.

Fertőtlenítés

A lábbeli fertőtlenítésére szolgáló berendezéseket minden nap hatékony fertőtlenítő oldattal fel kell tölteni. Ha az oldat szennyeződött, vagy lecsökkent a szintje, cserélni és utántölteni kell napközben is, ez minden ott dolgozó felelőssége.

A kockázati zónába való belépéskor és kilépéskor kézmosás és kézfertőtlenítés kötelező. A latex kesztyű használata kötelező a boncolás során, de ez nem érinti a kockázati zóna elhagyása előtti kézmosás és fertőtlenítés kötelezettségét.

Magas kockázatot jelentő állatbetegség gyanúja esetén a boncoló állatorvos és a

takarításért/fertőtlenítésért felelős személyek kivételével mindenkinek el kell hagynia az érintett helyiséget, miután latexkesztyűjüket és védőruhájukat az erre a célra kijelölt gyűjtőedényekbe helyezték, megmosták és fertőtlenítették a kezüket, a műszereiket és a gumicsizmáikat. A helyiségben található összes állati eredetű mintát az állati melléktermék gyűjtőedényébe kell helyezni. A műszereket, gumicsizmákat, asztalokat és a helyiséget alapos, zsíroldó tisztás után szigorított módon fertőtleníteni kell (bejelentési kötelezettség alá vont betegség esetén a hatóság utasítása szerint).

Takarítási terv VIII. Állati melléktermék kezelésére szolgáló helyiségek

A tisztítandó felület	Módszer	Eszköz	tisztítószer megnevezése	Hígítási arány behatás ideje	Felelős
szoron kívüli takarítás					
boncasztal, előkészítő asztal	letörlés	spricni, paritörő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	boncmeister
padozat	felmosás	felmosó vödör, mop	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	boncmeister
egyéb felületek	le mosás	vödör, törölkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	boncmeister
napl rutin					
padozat	felmosás	felmosó vödör, mop	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
			Ultra por tisztítószer	10 l vízhez 2dkg	
			Háztartási hypó fertőtlenítőszer	10 l vízhez 3 dl rászárítani	
kézműsök, mosogató medencék, vizes szerelvények	le mosás	vödör, törölkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
kézműsök, mosogató medencék, vize szeelvények	le mosás/áztatás	törölkendő	Cillit vizkőoldó	hígítás nélkül	takarító személyzet

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

bútorok, berendezések	portalanítás	vödör, törülőkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
heti rutins					
falak mosható burkolata	lemosás	vödör, törülőkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
bútorok, berendezések	lemosás	vödör, törülőkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
hűtőkamrák padozata	felmosás	felmosó vödör, mop	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
			Ultra por tisztítószer	10 l vízhez 2dkg	
			Háztartási hypó fertőtlenítőszer	10 l vízhez 3 dl részárítani	
féléves rutin					
ablaküvegek,	lemosás	vödör, törülőkendő, ablaktisztító	Clin ablaktisztító	hígítás nélkül	takarító személyzet
ablakkeretek, ajtók	lemosás	vödör, törülőkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
hűtőkamrák falburkolata	lemosás	vödör, törülőkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

mélyhűtőládák belső felü- lete	le mosás	vödör, törölkendő	Domestos tisztító fertőtlenítő	10 l vízhez 1 dl 2-3perc	takarító személyzet
nem mosható falak, meny- nyezet	portalanítás	porrongy, tollseprő	-	-	takarító személyzet
éves rutin					
nem mosható falak, meny- nyezet	tisztasági festés				külső vállalkozó

IX. Külső területek, járdák, parkolók, karámok

Az Egyetem külső területeit rendben kell tartani és rendszeresen takarítani. Az utakat, járdákat, a parkolókat naponta kell takarítani és eltávolítani az ürüléket. A környező füves területeket legritkábban havonta meg kell tisztítani.

Évente egyszer alaposan meg kell tisztítani a területet, beleértve a betonfelületeket is.

Járványhelyzetben vagy ha magas kockázatot jelentő beteg szennyezhet az Egyetem külső területeit, fertőtlenítésre van szükség. A fertőtlenítés általános szabályait betartva, a lehetséges kórokozók ellen leghatékonyabb fertőtlenítőszerrel választva kell elvégezni.

Fertőtlenítés fagypont alatt:

A legtöbb kórokozó nem szaporodik a környezetben ilyenkor, de életképes maradhat és behurcolva a melegebb ólakba (pl. lábbelivel, rágcsálók által) fertőzéseket okozhat. Bár a hőmérséklet csökkenésével a fertőtlenítés hatékonysága is csökken, sokszor megkerülhetetlen a külső kerék- és lábfertőtlenítők használata, valamint a szennyeződött külső utak, gépek, szállító eszközök, felhajtók stb. fertőtlenítése a fagyos időjárás ellenére.

Ilyenkor először elkészítjük a hőmérséklettől függően a fagyálló oldatot: -5°C -ig 15%-ban, -10°C -ig 25%-ban, -20°C -ig 40%-ban tartalmazzon propilén-glikolt. Ez nem veszélyes az emberi egészségre és nem illékony, hosszabb idő alatt sem változik a koncentrációja. Ebbe a fagyálló oldatba kell belemérni a fertőtlenítőszer törzskönyvi engedélyében szereplő legnagyobb koncentráció dupláját, vagy amennyiben van a szernek 4°C -on elvégzett tesztje, annak a koncentrációját.

A modern, több komponensből összeállított fertőtlenítőszerrel hideg körülmények között is hatékonyak, azonban a szükséges koncentrációt meg kell emelni.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

X. Gépjárművek

A gépjárművek tisztítását, fertőtlenítését csak az arra a célra engedélyezett telephelyen szabad elvégezni.

Az Egyetem Üllői telephelyén rendelkezésre áll egy lebetonozott, csatornaszemmel ellátott, és vízvételi lehetőséget biztosító hely.

Száraz takarítás:

Kizárólag személy vagy száraz, neutrális anyagok szállítása után ad megfelelő eredményt.

- a járművet porszívóval vagy partvissal kell kitakarítani. (a porszívót előnyben kell részesíteni, hogy a szennyeződés és a por ne szóródjon szét)
- a nehezen hozzáférhető részeket kis söprűvel vagy kefével lehet megtisztítani.
- ha a száraz tisztítás után még visszamaradt szennyeződés látható, nedves tisztítást kell végezni.

Takarítás vízzel és tisztítószerrel

Ha a szállítmány fehérjét és zsírt tartalmazott, tisztítószeres takarítást kell alkalmazni.

- az előző szállítmány visszamaradó részeit a lehető legalaposabban el kell távolítani.
- öblítés meleg vízzel (legfeljebb 60 °C, hogy a fehérjék ne csapódjanak ki) a nehezen hozzáférhető helyeket
- tisztítás vegyszerrel (általában lúgos kémhatású, habosított szerrel. Ha vízköoldásra is szükség van, akkor savassal.
- öblítés kb. 60 °C-os vízzel
- gyors szárítás lehetőleg meleg levegővel

Takarítás vízzel és tisztítószerrel és fertőtlenítés

Erre az eljárásra akkor van szükség, ha feltételezhető, hogy az előző szállítmány kórokozó organizmusokat tartalmazott, vagy ilyenekkel szennyeződhetett.

- tisztítás vízzel és tisztítószerrel
- fertőtlenítés egy engedélyezett fertőtlenítőszerrel a megadott hígításban és behatási ideig
- ha szükséges, öblítés
- ha szükséges gyors szárítás lehetőleg meleg levegővel

Kombinált tisztító és fertőtlenítőszer csak sima, könnyen tisztítható felületen használható. Aktív klór tartalmú szert könnyen rozsdásodó felületen nem tanácsos használni.

A takarítószerket és módszert az eltávolítandó szennyezésnek megfelelően kell kiválasztani. A sáros, vagy egyéb módon szennyezett felületek fertőtlenítése nem lehetséges.

A fertőtlenítőszerrel szemben itt elsődleges fontosságú a hatékonyság mellett, hogy ne okozzon korróziót, különösen a jármű érzékeny fékrendszerében. Meleg és szeles időben itt előnyt jelenthet a fertőtlenítő hatás gyorsasága, de sajnos a legtöbb ilyen szer egyben korrozív is.

Az állattartó telep bejáratánál kerékfertőtlenítő medencét kell kialakítani. A modern fertőtlenítő kapuk nemcsak a kerekek, hanem a kerékjáratok, alváz, és körbe az egész jármű fertőtlenítésére is alkalmasak.

Takarmányszállító gépjárművek

A takarmányszállító járművekben tilos olyan anyagokat (hulladék, moslék, trágya, élő vagy elhullott állatok stb.) szállítani, melyek a takarmányokat szennyezhetik. A takarmányt, akár lédig, akár csomagolt, csak kifogástalanul tiszta járműbe szabad berakodni. A járművek takarítását a szennyeződéstől függően rendszeresen el kell végezni.

Élőállatszállító járművek

A járműveket minden használat után alaposan ki kell takarítani és fertőtleníteni.

Állati melléktermék szállítására és mozgatására szolgáló gépjárművek

A szállítójárművek rakterének tisztaságát naponta a munka befejeztével ellenőrizni kell. Amennyiben a gépkocsi szennyeződik, azonnal ki kell takarítani és fertőtleníteni kell. Az ehhez szükséges eszközöket és szereket a gépkocsivezető köteles mindig a gépkocsiban tartani, hogy szükség esetén ezt útközben is megtehesse.

A takarítás, fertőtlenítés tényét a szállítási naplóban rögzíteni kell.

A szállítóládákat minden használat után az István utcai és az Üllői telephely erre kijelölt helyén mosószeres vízzel tisztítani és fertőtleníteni kell. A berakodást csak tiszta ládába és gépkocsiba szabad megkezdeni.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

KÜLÖNÖS INTÉZKEDÉSEK JÁRVÁNYHELYZET ESETÉN

A tisztítás és fertőtlenítés szigorított végrehajtásának sorrendje

Járványhelyzetben az állategészségügyi hatóság részletesen is meghatároz több, hatékonyságot növelő intézkedést, amikor ún. szigorított fertőtlenítést ír elő (41/1997 FM rendelet). Ennek helyes sorrendje állattartó telep esetében a következő:

1. az épület áramtalanítása,
2. az épület belső terének portalanítása a hatósági állatorvos által előírt fajtájú és koncentrációjú fertőtlenítő oldattal;
 1. a portalanítás mellett, a fertőtlenítő oldattal a technológiai berendezések lemosása, a trágya eláztatása;
 2. a technológiai berendezések kihordása;
 3. a trágya kihordása és a telep területén szarvasba rakása, fertőtlenítése, földdel letakarása;
 4. gépi és kézi eszközökkel az épület fizikai takarításának elvégzése, melynek az épület belső légtérén kívül ki kell terjednie a padlástérre és a trágyacsatornára is
 5. az épület helyiségeinek magasnyomású vízszugárral történő lemosása;
 6. a nem tisztítható fából készült berendezések elégetése;
 7. az agyagpadozat 10 cm mélységű felszedése;
 8. a vízáteresztő padlóburkolat felszedése;
 9. kifutók, karámok takarítása, mosása;
 10. az épületen kívül megtisztított berendezések visszahordása;
 11. az épület belső terének, padlástérének, trágyacsatornájának fertőtlenítése a betegségre meghatározott fajtájú és koncentrációjú magasnyomású (10-20 bár) berendezéssel kijuttatott fertőtlenítőszerrel;
 12. az épület zárása;
 13. az épület külső felületének, környezetének, utaknak a fertőtlenítése.

Bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegség esetén az állategészségügyi hatóság utasítása szerint kell eljárni. Általános elv, hogy fertőtleníteni kell mindazokat a helyeket és helyiségeket, ahol beteg, betegségre gyanús állat megfordult, tartózkodott, elhullott vagy levágták, illetve leölték, ahova az állat terméke eljutott.

Fertőtleníteni kell azon személyeket, illetve tartózkodási helyüket, akik a beteg, betegségre gyanús állatokkal vagy termékeikkel kapcsolatba kerültek.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

Földes padlójú ólak, kifutók fertőtlenítése:

Először fertőtlenítőoldattal beáztatják (3 liter/m²), azután eltávolítják a felső 10 cm vastagságú réteget, majd ismét fertőtlenítenek. Ezt követően friss talajréteget hordanak rá, amit alaposan ledöngölnek. A ledöngölt réteget újra fertőtlenítik.

A gépjármű tisztítása és fertőtlenítése járvány esetén a következő lépésekből áll:

- a kerék és a kerékjáratok alacsony nyomású (kb. 3 bar) bepermetezése fertőtlenítőszer oldattal, utána legalább 5 perc behatási időt kivárni (= beáztatás fertőtlenítő oldatba, a kórokozók szétszóródásának megakadályozására);
- a kerék és kerékjáratok közepes nyomású (kb. 50 bar) vízszugárral történő tisztítása
- a mosófolyadék lecsurgása után a kerék és a kerékjáratok újbóli bepermetezése fertőtlenítőszer oldattal, utána legalább 20 perc behatási időt kivárni (= a tényleges fertőtlenítés).

A hagyományos kerékfertőtlenítő medencéknél a következő szempontok lényegesek:

- olyan méretűnek kell lennie, hogy a járművek kereke (a traktor nagy kereke is!)
- legalább egyszer átforduljon a fertőtlenítő oldatban;
- a fertőtlenítőszer megválasztásánál az előzőekben leírtak itt is érvényesek;
- időben cserélni kell az oldatot az elszennyeződés, és/vagy a felhígulás (csapadék) miatt;
- a lecsapolásánál ne a környezetbe engedjük szét a potenciálisan szennyezett vizet: vagy legyen eleve egy leeresztő csatorna és tartály a medence alatt, vagy
- bűvárszivattyúval zárt tartályokba (pl. ibc tartályok) lehet a szennyvizet kiszivattyúzni, majd elszállítani.
- A medence alján összegyűlt szennyeződést az újrafeltöltés előtt el kell távolítani, és a medence alját tisztára mosni.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

Fertőtlenítési utasítás humán járványhelyzet esetére

Személyi fertőtlenítés

Az Egyetem területére való belépéskor előírásra kerülhet mindenki számára a kötelező a lábbeli és a kéz fertőtlenítés.

A lábbelik fertőtlenítését az erre a célra kereskedelmi forgalomban levő fertőtlenítő lábszőnyeg segítségével kell elvégezni. A személyek belépésekor mindkét lábbeli teljes talpfelületével kötelező belépni a fertőtlenítő szőnyegbe, illetve annak folyadékot tartalmazó szivacsos medencéjébe.

A lábszőnyeget (annak szivacsos folyadéktartó medencéjét) fertőtlenítő oldattal feltöltve kell tartani.

A belépő személyek kézfertőtlenítéséhez fertőtlenítő oldatot/gélt kell elhelyezni, az erre a célra alkalmas pumpás adagoló flakonban.

A gélből a pumpás flakonból kb. 5 ml-t kell a kézfelületre kinyomni, majd egyenletesen el kell dörzsölni, és hagyni kell leszáradni. (Leöblíteni nem szükséges)

A lábfertőtlenítő szőnyeget, illetve a kézfertőtlenítő pumpás adagolókat az Egyetem minden bejárat pontján el kell helyezni, ahol bármilyen személyi forgalom történik és használatukat meg kell követelni!

Azok a személyek, akik a fertőtlenítési eljárásokat nem hajlandók elvégezni, nem léphetnek be az Egyetem területére, belépésüket meg kell tiltani és meg kell akadályozni!

A lábbeli fertőtlenítő szőnyegek megfelelő fertőtlenítő oldattal való feltöltését szükség szerint, de naponta legalább egyszer el kell végezni, és hasonlóan a pumpás adagolók fertőtlenítő gél utánpótlását is folyamatosan biztosítani kell!

A helyiségek takarítási és fertőtlenítési eljárása

A naponta normál esetben is elvégzendő takarítási feladatok a következők:

- Szőnyegpadlók és szőnyegek alapos mélyporszívózása,
- Járófelületek (laminált parketták, kő járólapok) porszívózása
- Bútorfelületek portalanítása, felület ápolása,
- Bőr bútorok felületének törlése,
- Íróasztalok szabad részeinek, székek karfáinak törlése,
- Villanykapcsolók, lámpakapcsolók tisztítása,
- Üveg választófelületek, csempék tisztítása,
- Hulladékgyűjtő edények kiürítése,
- Mosdókban a tükrök, kapcsolók, mosdók, csapok tisztítása
- WC-k, piszoárok gondos tisztítása

A fenti takarítási feladatokhoz a normál esetben is használatos háztartási tisztítószeret kell alkalmazni.

A koronavírus járványhelyzetre való tekintettel azonban a helyiségekben a következők szerinti fertőtlenítési műveleteket kell elvégezni:

Fertőtlenítőszerrel átnedvesített törölkendővel át kell törölni

- az ajtók kilincseit
- villanykapcsolókat, lámpakapcsolókat
- csempéket
- mosdókban a tüköröket, kapcsolókat, mosdókat, csapokat

A kő járólap felületeket – az előzetes takarítószeres felmosás és megszáradás után - át kell törölni fertőtlenítőszeres felmosó moppal.

A WC helyiségeiben a szaniter berendezéseket (WC kagylók, piszoárok) – az előzetes takarítási eljárás szerinti gondos tisztítás után – be kell fűjni, kézi pumpás spray flakon segítségével fertőtlenítő oldattal és hagyni kell a fertőtlenítő hatás eléréséhez legalább 15 percen át. Amennyiben a fertőtlenítőszer elszínezi a szaniter felületeket, akkor a hatásidő lejárása után a befűjt felületeket tiszta vízzel le kell öblíteni.

Figyelem!

- A fertőtlenítési műveletek során a védőkesztyű (háztartási gumikesztyű) és a spray-vel történő fertőtlenítésnél védőszemüveg (vagy védőálc) használata is kötelező.
- A fertőtlenítő oldat csak önmagában használható, egyéb fertőtlenítőszerrel (pl. Hypó) nem keverhető!
- A fertőtlenítőszer a felületek fertőtlenítésére alkalmas, tisztító hatással nem rendelkezik, ezért az előzetes gondos takarítás/tisztítás elvégzése elengedhetetlen.

A takarítási/ fertőtlenítési feladatok előírás szerű elvégzéséért felelős a kijelölt takarító személyzet

Öltözők, zuhanyozók, WC-k takarítása, fertőtlenítése.

Az öltözők takarítása azonos módon történik az irodaépületen belüli mosdóknál illetve WC-knél leírtakkal.

A fertőtlenítés módja is azonos, azzal a különbséggel, hogy a zuhanyozó fülkéket is - az előzetes takarítási eljárás szerinti gondos tisztítás után – le kell fűjni fertőtlenítő oldattal. Továbbiakban az eljárás azonos.

A kő járólap felületeket – az előzetes takarítószeres felmosás és megszáradás után - át kell törölni fertőtlenítőszeres felmosó moppal.

A takarítási/fertőtlenítési feladatok előírás szerű elvégzéséért felelős a kijelölt takarító személyzet.

Étkező helyiségek

Az ételkiosztó konyhai részében - függetlenül az időponttól - csak a kijelölt, az ételek kiosztását végző munkatárs tartózkodhat.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

Az étkezés befejezése után, az elmosogatott evőeszközöket, be kell áztatni fertőtlenítő oldatba, és azokat legalább 15 percen keresztül benn kell tartani. A hatóidő letelte után az evőeszközöket tiszta ivóvízzel le kell öblíteni és hagyni kell megszáradni.

Az áztatás céljára szolgáló fertőtlenítő oldatot nem szükséges cserélni, csak a fogyást kell folyamatosan pótolni. (Ha a fertőtlenítőszer nagy mennyiségben belekerülne a szennyvízgyűjtő aknába, akkor az gondot okozhatna a vízművek szennyvíztisztító technológiájában.)

Az étkezések befejezése után fertőtlenítőszeres törölkendővel át kell törölni a kiszolgáló pult felületét, a kiosztó konyhát és az étkező részt elválasztó üvegfalat, valamint az étkező asztalok felületét, továbbá az ajtók kilincseit.

A kő járólap felületeket – az előzetes takarítószeres felmosás és megszáradás után - át kell törölni fertőtlenítőszeres felmosó moppal.

A fertőtlenítő műveletek során védőkesztyű (háztartási gumikesztyű) használata kötelező.

A takarítási/fertőtlenítési feladatok előírászerű elvégzéséért felelős az ételkiosztás végző munkatárs.

Kiemelt veszélyességi fokozatú területek takarítási, fertőtlenítési előírása.

Kiemelt veszélyességi fokozatúnak minősülnek azok a munkaterületek, ahol elkerülhetetlen idegen személyek belépése, illetve átmeneti tartózkodása, az Egyetem területén.

Ezek a munkaterületek:

- azok a helyiségek, ahol látogatók is megfordulnak
- a látogatók által használható WC, és mosdó
- a laboratóriumok mintafogadó részlege, mivel a postai vagy egyéb úton beérkező vizsgálati minták csomagolóanyagai ragályt hordozó felületeknek tekinthetők.

Azok a helyiségek, ahol látogatók és külső személyek is megfordulnak.

A recepcióhoz (klinikák, labor) érkező külső személyek személyes tárgyait (pl. kézi táskáikat stb.), valamint az esetleges egyéb tárgyaikat - bár átmeneti jelleggel - de rendszerint a recepció pultjára teszik. Ezek felülete potenciális ragályhordozó felületnek tekinthető, ezért a recepció pult felületét, valamint a bejárati ajtók kilincseit legalább óránként át kell törölni fertőtlenítőszerrel átnedvesített törölkendővel.

Látogatók és külső személyek által használható WC-k és mosdók

Járványhelyzet idején ki kell jelölni azokat a mosdókat, amelyeket látogatók és külső személyek is használhatnak. A többi mosdóba idegen nem léphet be.

A munkaidő letelte után, a WC-k és mosdók takarítása és fertőtlenítése az előzőekben leírtakkal azonos módon történik.

Ezen túlmenően óránként, fertőtlenítőszerrel átnedvesített törölkendővel át kell törölni

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

- az ajtók kilincseit
- villanykapcsolókat, lámpakapcsolókat
- csempéket
- mosdókban a tüköröket, kapcsolókat, mosdókat, csapokat.

A WC-k helyiségeiben a szaniter berendezéseket (WC kagylók, piszoárok) – szintén óránként - be kell fűjni, kézi pumpás spray flakon segítségével fertőtlenítő oldattal és hagyni kell állni, a következő órában esedékes bepermetezésig.

A fertőtlenítési műveletek során a védőkesztyű (háztartási gumikesztyű) és a sprayezési folyamatnál védőszemüveg (vagy védőálarc) használata is kötelező.
A feladat elvégzéséért felelős: a telepvezető által kijelölt munkatárs

A laboratóriumba érkező minták csomagoló anyagainak felületi fertőtlenítése

A beérkezett mintákat le kell permetezni fertőtlenítő oldattal, majd az előírt fertőtlenítési hatóidő kivárása után, hozzá lehet kezdeni a minták feldolgozásának.

A minták átvétele során, latex védőkesztyű és védőmaszk, továbbá a fertőtlenítési folyamat alatt latex védőkesztyű és védőszemüveg használata kötelező!
A fertőtlenítési hatóidő lejárta után a minták további feldolgozásánál, illetve a laboratóriumi műveleteknél az egyes munkafolyamatoknál előírt munkavédelmi rendszabályokat kell betartani, járványügyi szempontú további rendszabály alkalmazása nem szükséges.

Takarítás/fertőtlenítés hatósági elrendelés esetén:

Indokolt esetben a Hatóság a telephelyek részleges vagy egészét érintő, teljes körű fertőtlenítését rendelheti el.

Ebben az esetben a takarítás és fertőtlenítési eljárás a Hatóság utasításai és szabályai szerint végzendő el, illetve az alkalmazható fertőtlenítő szerek tekintetében szintén az eljáró hatóság útmutatásai az irányadóak.

Jelenleg, ilyen hatósági utasítás nincs érvényben.

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

MOSOGATÁSI UTASÍTÁS

Ennek az utasításnak a hatálya nem terjed ki az Egyetem telephelyein működő konyhákra és büfékre, valamint a dolgozók által használt saját edények, evőeszközök mosogatására.

Az Egyetemen a több munkaterületen válik szükségessé a mosogatás. Az egyes munkaterületen használt eszközöket elkülönítetten kell mosogatni. A mosogatás mindenütt az erre a célra kijelölt, a használat helyének megfelelő mosogató medencékben végezhető el.

A mosogatás menetét, az alkalmazott oldattöménységeket és a behatási időt megfelelő mosogatósi helyeken célszerű azt a medence belső falán megjelölni.

Adagoló berendezés hiányában a szerek adagolására mérőedényt kell használni. Mosogatószer adagoló berendezés használatakor annak tisztántartását biztosítani kell.

A mosogatáshoz általában kefét vagy fém, illetve műanyag dörzsikét kell használni, pl. hagyományos szivacsot használni tilos. A mosogatáshoz használt eszközöket is rendszeresen meg kell tisztítani és kifőzéssel vagy fertőtlenítőszerben való áztatással fertőtleníteni.

A megtisztított munkaeszközöket, felszerelési tárgyakat az újbóli használatbavételig védeni kell a szennyeződéstől, lehetőleg zárt tárolásukról gondoskodni kell.

Mosogatás „három fázisban”

Előtisztítás

A felületeket a durva szennyeződésektől meg kell tisztítani. Ez a tisztogatósi folyamat általában valamilyen mechanikai tisztítási módot jelent, például a durva szennyeződések felszedése, lekaparása vagy erős vízsugárral való leöblítése stb. Erre azért van szükség, hogy a következő fázisban alkalmazott tisztítószert hatása érvényesülni tudjon.

1. fázis Tisztítószeres tisztítás, zsírolás

Ez a munkafázis a felület valamilyen felületaktív anyag, detergens (pl. Ultra, Trisó stb.) vizes oldatával történő kezeléséből áll. Ez a kezelés elvégezhető lemosással, beáztatással stb. Ebben a fázisban megtörténik a felületen lévő szennyezőanyagok feloldása, eltávolítása, valamint a mikroorganizmusokat körülvevő védő réteg fellazítása, így biztosítjuk, hogy a későbbi fázisban alkalmazott fertőtlenítőszer közvetlen kapcsolatba tudjon kerülni a mikrobákkal és ki tudja fejteni a hatását. Egyben a felületről a mikrobák egy részét is lemossuk.

A zsíroldáshoz általában 40-50 °C-os oldatot kell használni, magasabb hőmérsékletű vizet használni általában nem szabad, mert annak hatására a szennyeződések szinte "rásülnek" az edényzetre és az eszközökre, és csak nagyon nehezen távolíthatók el. A zsíroldószeres oldatot akkor kell kicserélni, amikor a zsíroldó hatása megszűnik, tehát amikor a felszínén zsírfoltok jelennek meg. Az oldat lecserélését indokolhatja még látható erős elszennyeződése, kihűlése, habzásának megszűnése is. A tisztítószeres tisztítás után a felületeken látható szennyeződés nem maradhat.

Műanyagból készült edények és eszközök mosogatásához kétszeres mennyiségű mosogató szert kell használni.

Az edényeket és az eszközöket a mosogatószeres oldatnak teljesen el kell fednie, és abban legalább az előírt behatási ideig kell, hogy benne ázzanak.

2. fázis Fertőtlenítés

A fertőtlenítés általában valamely fertőtlenítő hatású vegyi anyag (pl. Hypo stb.) vizes oldatával történő kezeléssel áll. Bár a tisztítószer esetében is nagyon fontos, de itt különösen nagy figyelmet kell fordítani a fertőtlenítő szer megfelelő töménységű oldatának a használatára és a szükséges behatási idő biztosítására. Ugyanis ezek nélkül a fertőtlenítő hatás nem biztosítható. Az oldat fertőtlenítő hatása gyorsan megszűnik, ha a zsíroldószer lúgos vegyhatású oldata kerül át a fertőtlenítőszeres medencébe, ezért figyelni kell ennek megakadályozására. Az edényeket és az eszközöket a fertőtlenítő oldatnak teljesen el kell fednie, és abban legalább az előírt behatási ideig kell, hogy benne ázzanak.

3. fázis Öblítés

Hogy a fertőtlenítő szer maradványai ne maradjanak a felületeken, a felületet megfelelő mennyiségű tiszta vízzel le kell öblíteni. Az öblítést mindig kézmeleg, kb. 40 °C-os folyóvízzel kell végezni. Ha az edényeknek, vagy az eszközöknek a leszáradásuk után is fertőtlenítőszer szaga marad, az azt jelenti, hogy a mechanikus tisztítás, vagy a zsíroldás nem megfelelő hatásfokú volt, ekkor a mosogatást újra kell kezdeni, és sokkal nagyobb odafigyeléssel elvégezni. Az öblítés hatékonyságát rendszeresen, pl. indikátor papíros vegyhatás méréssel ellenőrizni kell. Az öblítés akkor tekinthető hatékonynak, ha a leöblített felületeken visszamaradt vízcseppek vegyhatása megegyezik az öblítéshez használt csapvíz vegyhatásával, azaz a méréshez használt mindkét indikátorpapír azonos színű lesz.

Szárítás

A szárítási folyamat többféle módon végezhető el (pl. lecsurgatással, szárítószekrényben stb.). Célszerű a szárítást az edények leborításával, de a szellőzés biztosítása mellett végezni. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a fából készült eszközök megfelelő kiszárítására. Törölgetni tilos!

Mosogatás „két fázisban” kombinált hatású szerek használatával

Vannak azonban olyan korszerű kombinált hatású tisztítószeresek, amelyekkel egy fázisban hajtható végre a tisztítási és a fertőtlenítési folyamat. Ezek alkalmazása esetén az alábbiakra rövidíthető le a fentiekben vázoltak:

– előtisztítás,

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

- tisztítás-fertőtlenítés,
- öblítés,
- szárítás.

A klinikai gyakorlatban használt műszerek, sebészeti eszközök mosogatása, sterilizálása

Minden eszközt megfelelően meg kell tisztítani és fertőtleníteni szükséges, mielőtt visszakerül a tároló helyére, hogy minimálisra csökkentsék a fertőző betegségek kórokozóinak átviteli kockázatát.

A használat után a vért, szövetdarabokat le kell törölni az eszközökről, a kanülöket át kell öblíteni steril vagy tisztított vízzel. A szennyezett és nem szennyezett eszközöket egymástól el kell különíteni. Az eszközöket steril vagy tisztított vízzel megnedvesített kendővel le kell takarni, a szennyeződés rászáradásának megelőzése érdekében.

Az eszközök mosogatását a lehető legrövidebb időn belül el kell kezdeni. A szétszerelhető eszközöket a tisztítás előtt szét kell szerelni. Ajánlatos az éles eszközöket külön kezelni a sérülés kockázatának csökkentése végett. Az eszközök lumenjeit, kanüljeit megfelelő átmérőjű kefével kell tisztítani. Az erősen szennyezett eszközöket a rászáradt szennyeződés fellazítása céljából be kell áztatni. Semleges, vagy enyhén lúgos detergens oldat használata javasolt. A gyártó utasításait be kell tartani a behatási idő, a víz hőmérséklet, vízkeménység és koncentráció tekintetében.

Sterilizálás előtt minden eszközt alaposan meg kell tisztítani és megvizsgálni. Tisztítás során csak olyan detergenseket szabad használni, amelyen fel van tüntetve, hogy orvosi eszközök tisztítására alkalmasak. A tisztítószereket 7 és 9,5 közötti pH értékre hígítva ajánlott használni. Nem ajánlott olyan tisztítási segédeszközt, mely a műszerek felületét károsíthatja pl. drótkefe, acélgyapot, vagy koptató hatású tisztítószerek.

A sterilizálási paraméterek csak a megfelelően megtisztított eszközök esetén érvényesek.

A tisztítás menete:

1. Öblítse a szennyezett eszközt hideg csapvízzel legalább két percig. Használjon puha sörtéjű kefét a nagyméretű szennyeződések és szövetmaradványok eltávolítására.
2. Áztassa az eszközt semleges vagy enyhén lúgos detergensoldatban legalább tíz percig. Kövesse a detergens gyártójának használati utasítását a helyes behatási idő, hőmérséklet, vízminőség és koncentráció tekintetében.
3. Öblítse az eszközt hideg csapvízzel legalább két percig. Fecskendő, pipetta vagy vízszugár segítségével öblítse át a lumeneket, csatornákat és egyéb nehezen hozzáférhető részeket.
4. Tisztítsa kézzel a műszert legalább öt percig, frissen készített semleges vagy enyhén lúgos detergensoldatban. Használjon puha sörtéjű kefét a szennyeződés és a szövettermék eltávolítására. Mozgassa át a csuklós csatlakozásokat, fogantyúkat és a műszer egyéb mozgatható részeit, hogy a detergensoldat minden területre eljusson. Tisztítsa az eszközt víz alatt, így elkerülhető, hogy a

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

szennyezőanyagokból aeroszol képződjön. Megjegyzés: friss oldat alatt frissen készült, tiszta oldat értendő.

5. Öblítse az eszközt alaposan hideg vagy meleg csapvízzel legalább két percig. Fecskendő, pipetta vagy vízszugár segítségével öblítse át a lumeneket és a csatornákat. Mozgassa át a csuklós csatlakozásokat, fogantyúkat és a műszer egyéb mozgatható részeit, hogy a folyó víz alaposan átöblítthesse ezeket. 6. Szemrevételezze az eszközt. Addig ismételje a 2–6. lépéseket, amíg nem marad látható szennyeződés a műszeren.

Hővel történő sterilizáció

A berendezéseket a gyártó utasítása szerint kell használni

- Hőlégenderilizátor

Minimális Hőmérséklet 180°C

Előfűtési idő: 15 perc

Üzemidő: a rakomány mennyiségétől függően: 60-120 perc

- Gőzsterilizátor

Minimális behatási idő	Min. behatási hőmérséklet	Min. szárítási idő
4 perc	132°C	20 perc
3 perc	134°C	20 perc

Egyes különleges eljárást igénylő eszközök tisztítása-fertőtlenítése

Hőmérők:

Az elektronikus hőmérőket naponta alaposan fertőtleníteni kell a gyártó által meghatározott szerrel vagy 70%-os alkohol oldatban áztatva, vagy alkohol tartalmú géllal, törölkendővel. A műanyag hőmérő tokot rendszeresen fertőtlenítő oldatba kell áztatni.

A folyamatos hőmérséklet-monitorozáshoz használt hőmérőkből származó szondákat alaposan tisztítani és fertőtleníteni kell az állatbetegnek között. Minden magas kockázatú fertőző állatbeteghez külön hőmérőket kell rendelni, amelyeket a férőhely kiürítése után tisztítani és fertőtleníteni kell.

Azonnali tisztítás és fertőtlenítés szükséges, ha a hőmérők láthatóan szennyezettek, illetve minden állatbeteg vizsgálata után.

Endoszkópok:

Az endoszkópokat a megfelelő tisztítószerrel meg kell tisztítani, és minden használat után fertőtleníteni szükséges.

Sztetoszkópok:

Javasolt a sztetoszkópok rendszeres mosószerrel és vízzel való tisztítása, és

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

kézfertőtlenítővel történő fertőtlenítése.

Minden magas kockázatú fertőző állatbeteghez külön eszközt kell rendelni, amelyet a férőhely kiürítése után tisztítani és fertőtleníteni szükséges.

Azonnali tisztításra és fertőtlenítésre van szükség, ha a sztetoszkópok láthatóan szennyezettek vagy fertőző beteg (vagy arra gyanús) beteg vizsgálata után.

A laboratóriumi eszközök tisztítása

Üvegeszközök kezelése

Tisztítás

A mosogatást azonnal a használat után el kell kezdeni
A teljes zsírmentességre kell törekedni, különben meniszkusz leolvasási hiba jelentkezhethet
A mosogatókeféből fém rész nem állhat ki, mert megséríti az üveg felületét

Első használat előtt

az eszköz lúgos kémhatású lehet, ezért néhány órán át 1%-os HCl vagy HNO₃ oldatban kell áztatni

Öblítés

csapvízzel legalább 6x, desztillált vízzel 2x, mikrobiológiai célra 12x

Sterilezés

Legjobb módszer az autoklávozás; gőzzel 120 °C-on Nátronüveget ne sterilizzünk!

Szárítás

Az eszközöket szájjal lefelé fordítva, a pipettákat hegygel felfelé kell szárítani szobahőmérsékleten. Térfogatmérő eszközöket ne szárítsunk melegen, 80-90 °C-on.

Tárolás

A törést meg kell akadályozni, portól szennyeződéstől meg kell óvni az eszközöket.

Saválló, acél laboreszközök kezelése

Tisztítás

Mosogatás hasonló az üvegeszközökéhez. Klorid-tartalmú szerben sokáig ne áztassuk az eszközöket. Kvaterner ammónium-sót ne használjunk.

Súrolás

A nem polírozott felületen a súrolás iránya egyezzen a gyártó által bejeölt irányokkal.

Öblítés

Nagyon gondosan kell végezni, főleg, ha klorid-tartalmú szert használtunk. Csapvízzel 3x, majd desztilláltvízzel 3x.

Kerámia, porcelán, zománc eszközök kezelése

Tisztítás

Mosogatás hasonló az üvegeszközökéhez. Híg sav vagy lúg is alkalmazható (HF nem!) Súrolóport is lehet használni. A szerves anyag leégethető róluk.

Sterilezés

Magas hőfokot is elviselnek, 200 °C-ot egy óra hosszat, de a hősokra ügyelni kell. Gázlánggal történő sterilizáláskor először kis lángot alkalmazunk.

Tisztítás

meleg, mosószeres vízzel történjen.

Oldószert, vegyszert nagyon óvatosan, csak a vegyszerállóság figyelembevételével szabad alkalmazni.

80 °C-nál melegebb vizet csak a hőállóság ismeretében használjunk.

Tárolás

Az üveggel ellentétben nincs törésveszély, de az UV-fény árthat.

Az állatok etető és itató edényeinek mosogatása

A kórházban és az állatházakban elhelyezett állatok etető és itató elhelyezett állatok etető és itató edényeit az erre a célra létesített kéttálcás mosogató medencében kell elmosni.

Tilos ugyanazon a helyen mosogatni az edényeket és a klinikai gyakorlatban használatos eszközöket és a sebészeti műszereket.

Az általános részben leírtak szerint kell eljárni. Minden esetben fertőtlenítő hatású mosogatószert kell használni. A fertőző betegségben szenvedő állatok edényeit a többitől elkülönítve, a mosogatás végén kell elmosni. A mosogatás végén a mosogató medencéket fertőtlenítő szerves törölkendővel meg kell tisztítani.

Az öblítésre különös gondot kell fordítani, hogy ne maradjon a felületén az állatok számára veszélyes vegyszermaradék. Az öblítés hatékonyságát pH méréssel (papírcsík) lehet ellenőrizni. Megfelelő, ha az edény felületén lévő vízcsepp pH-ja megegyezik az öblítésvíz pH-jával.

Tisztítószer neve	Hígítási arány	Behatási ideje	Felhasználás helye	Szükséges takarító eszközök

Az állati eredetű melléktermékek kezelésére szánt eszközök és a szállítására használt tartályok, kézikocsi tisztítása, fertőtlenítése

Az oktatók által használt boncszerszámokat minden nap le kell mosni, fertőtleníteni, majd a nap végén vissza kell helyezni a boncteremben vagy az előkészítő helyiségben lévő tárolóba.

A hallgatók által használt boncoló eszközöket minden gyakorlat végén alaposan el kell mosni és fertőtleníteni kell, az Egyetem tulajdonában levőket a nap végén vissza kell helyezni a boncteremben vagy az előkészítő helyiségben lévő tárolóba.

Az eszközöket és tartályokat kizárólag az erre kialakított mosogatómedencében szabad elmosogatni az általános részben leírt szabályok szerint.

A mosogatást a lehető leghamarabb el kell kezdeni. Ha ez nem lehetséges, a mosogatásig az eszközöket tisztítószeres oldatba be kell áztatni, hogy a szennyeződések ne száradjanak rá.

Az ATEV tulajdonában lévő konténereket az ATEV minden szállítás alkalmával tisztára cseréli. Ezek tisztítása az ATEV telephelyén történik.

Gépek, berendezések felületeinek tisztítása-fer- tőtlenítése

A gépi berendezéseket a használati utasításukban foglalt előírások figyelembevételével szabad tisztítani-fertőtleníteni. A tisztítás előtt áramtalanítani kell, csak áramtalanított készüléken szabad a tisztítási műveletek elvégzését megkezdeni. Minden tisztítási-fertőtlenítési folyamat az alábbi fázisokból kell, hogy összetevődjön, amelyek közül egyet sem szabad kihagyni:

Mechanikus tisztítás

A felületekre tapadt szennyeződések eltávolítása kemény sörtéjű műanyag kefével, vagy szükség esetén kaparóeszközzel végezhető el. A tisztítási folyamat során gondoskodni kell arról, hogy az eltávolított szennyeződések ne szóródjanak szét. A mechanikus tisztítás elvégezhető erős vízszugárral is, de figyelni kell, hogy a szétfröccsenő szennyezett víz veszélyeztetheti az emberi egészséget, és a környezet tisztaságát.

A gépek felületén jelentkező olajszennyeződések az erre a célra rendszeresített egyszer-használatos törölkendővel távolíthatók el.

Tisztító-, fertőtlenítő hatású oldattal történő mosás

Ezeknek a felületeknek a tisztítása és fertőtlenítése is elvégezhető a mosogatás mintájára „három fázisban”, de lényegesen egyszerűbb kombinált, tisztító-fertőtlenítő hatású szerek alkalmazásával. A nedves tisztítás alapvetően kétféle módon végezhető el, a szét nem szedhető és fix berendezések nedves tisztítása lemosással, a szétszedhetőké, valamint a kisebb eszközöké bemerítéssel történik.

Lemosás

Lemosásos technológiával mossuk a szét nem szedhető, nagy méretű és fix berendezéseket, eszközöket (pl. mérleg) Amennyiben a berendezés jellege miatt szórófejes, vagy tömlővéges adagolóval az oldat nem juttatható a gép felületére a beázás veszélye miatt, úgy kefével vagy vékony, megfelelő minőségű törölkendővel végezzük el a felület mosását. Szükség esetén a tisztítás-fertőtlenítés hatásfokának növelése érdekében a mosókefével vagy törölkendővel elősegíthetjük a szennyeződések eltávolítását, majd a felületre ismét tiszta oldatot viszünk. A behatási időt itt is be kell tartani.

Bemerítés

Bemerítéssel mossuk a szétszerelhető, vízzel mosható kis méretű alkatrészeket, eszközöket. Ezek mosási technológiája megegyezik a mosogatásnál leírtakkal.

Öblítés

Az előírt behatási idő letelte után a felületekről folyóvízzel eltávolítjuk a tisztító-, fertőtlenítő szer maradékokat. Amennyiben ilyen módon víz nem juttatható a gép felületére a beázás veszélye miatt, úgy egy tiszta vízbe mártott kefével vagy megfelelő törölkendővel végezzük el a felület lemosását.

Szárítás

A mosási folyamat végén a felületeket levegőn, esetleg csepegtetve szárítjuk

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--------------------------------	---------------------------------------	-----------

MOSÁSI UTASÍTÁS

A munkaruhát a munkáltató biztosítja, tisztántartása és karbantartása az egység üzemeltetőjének feladata. A különböző munkafolyamatokat végző dolgozók számára eltérő színű munkaruhát ajánlatos biztosítani.

A dolgozók ruházatának mosási igénye merül fel. A tiszta és szennyezett textíliák elkülönített tárolását az öltözőkön belül biztosítani kell. Amennyiben fekete-fehér öltöző nem biztosítható, a tiszta munkaruhát korábban más célra nem használt, zárt műanyag zacskóban kell az öltözőbe visszaszállítani és a használatba vételig tárolni.

A munkaruhák mosására az Egyetemen háromféle eljárásrend van érvényben.

1. A kockázati zónában dolgozók munkaruháját, és egyéb textíliák mosását egy erre a tevékenységre engedéllyel rendelkező alvállalkozóval biztosítjuk a fertőtlenítési kötelezettség kikötése mellett.
2. Minden más helyen, ahol munkaruha viselése kötelező, (klinikák, laborok stb.) dolgozóinak a munkaruháját a szervezeti egységek/tanszékek erre kijelölt helyén mossák. A dolgozók nem vihetik haza a munkaruhájukat.
3. A hallgatók saját köpenyüket használják. A gyakorlatokon minden esetben tiszta köpenyben kötelesek megjelenni. A köpenyeiket otthon mossák. A mosás és vasalás módjáról oktatásban részesülnek.

A munkaruha kezelése során az alábbiakat kell betartani:

A munka kezelése valamennyi fázisában (szállítás, tárolás, mosás stb.) biztosítani kell az elkülönített kezelést, a szennyeződéstől, fertőződéstől való védelmét.

A munkaruha címkéjén lévő utasításokat be kell tartani. A szennyezett munkaruha tisztítását minél hamarabb el kell kezdeni, hogy a szennyeződés ne száradjon rá. Az erősen szennyezett ruhákat először be kell áztatni langyos (a vérral szennyezett ruhákat hideg) vízbe fertőtlenítő hatású mosószerbe, majd a foltokat eltávolítani. A mosás hatásfokát javítja, ha az áztatás után hideg vízzel öblítést végzünk. A ruhákat a megengedett legmagasabb hőmérsékleten kell mosni.

A tisztítási folyamat során valamely fertőtlenítési eljárással biztosítani kell a munkaruha kórokozó-mentességét, ezek a következők lehetnek:

- mosás automata mosógépben 90-95 °C-on
- fertőtlenítőszerben (hypo, Flóraszept stb.) történő áztatás (a használati utasításban meghatározott töménységű és hőmérsékletű oldatban
- alapos átvasalás

Állatorvostudományi Egyetem	Takarítási és fertőtlenítési utasítás	1. kiadás
--	--	------------------

A munkaruhákat a lehető leggyakrabban kell mosni.

Mosás előtt legalább negyedórán keresztül hideg víz és egy speciális termék oldatában kell áztatni.

Nem szabad a mosószert közvetlenül a ruhára önteni, mert az károsodhat. Először oldja fel a vízben.

Ha információs címkék vannak ruházon, olvassa el figyelmesen. Javaslatokat tartalmaz a mosás sajátosságaira vonatkozóan.

Ügyelni kell a mosóvíz hőmérsékletére. Ha a hőmérsékleti korlátozásokat nem tüntették fel a címkén, akkor 90-95 °C-on kell mosni. Fertőtlenítő hatású mosószert kell alkalmazni.

A túlnyomórészt pamut köpenyekhez a „60 fokos pamut” üzemmód előzetes áztatással és dupla öblítéssel is használható.

A vasaló hőfokát szintén a használati utasításnak megfelelően kell megválasztani. Az első vasalás előtt a varrásnál meg kell próbálni, hogy milyen hőfokot visel el az anyag. Ha bármilyen emblémát alkalmaznak a ruházon, akkor vasaláskor meg kell kerülni őket.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

MECHANICS

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

1.6

1.7

1.8

1.9

1.10

1.11

1.12